

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre . . . . . 3 korona.
 Egész évre . . . . . 12 „
 Vidéken: Negyedévre . . . . . 5 „
 Egész évre . . . . . 20 „

Felelős szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 László József.

== Egyeszedik ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Műveltség és magyarság.

— szeptember 3.

Csodálatosan furcsa áramlatok hullámzanak a mi közéletünkön végig, valahányszor az a kérdés merül föl, hogy a magyar nemzeti művelődés milyen irányba terelődjék.

Politikai érettségünk kétség nélkül mindenkit meggyőz arról, hogy a magyar faj alkotmányának sértetlen fentartására erőben, akaratban és közjogi bátyáinak megvédésében legokosabban akkor cselekszik, ha makacsul ragaszkodik az ősi alapokhoz, melyeken Magyarország fölépült.

De mihelyt a forrongó társadalmi kérdésekre kerül a sor, már ezer oldalról sziszeg felénk a csábító kigyó hangja, hogy társadalmi életünket, szokásainkat, éiveinket tagadjuk meg és változtassuk át idegen minták szerint.

Még inkább előtérbe tolikodik ez a nagyképu követelés, midőn közművelődési állapotainkra fordul a figyelem. Ami baj, tévedés, mulasztás van ezen a téren az országban, azt bizonyos európai szellemek árájában fürdő álhazafiak menten

magyarságunk rovására írják. Megdöbentő, hányszor zudul reánk büntetlenül az a vád, hogy műveltségbeli fogyatkozásaink ősi magyar természetünk öröklött hibái. S mingyárt készek ezek a nemzetközi szellemű tanítómesterek azzal a bölcs tanácsal, hogy tagadjuk meg magyarságunkat és iparkodjunk beleömleni az általános művelődés tengerébe.

Különösen szeretik ezt hangoztatni olyan városok és vidékek tömegeivel szemben, melyekben a városi polgárok ős idők óta kevertlen törzs magyarok és sem külsőségeiben, sem szokásokban, sem elvekben, sem gondolkodásban föl nem vették az idegen, bevándorlott, egyébaránt nemzetekkel összeforrt polgári elemek vonásait.

Mihelyt ezek elé a kényeskedők elé szüzmagyar fajta kerül, keresik a zsinórt, sarkantyut, darnollat rajta, a fokost kezében, a csikóbőrös kulacsot a vállán és ha egyetlen magyar vonását észreveszik, nyomban kipécézik, pellengrére állítják és világgá kürtölik, hogy műveletlen, sőt hogy nem is lehet művelt, mert magyarmiska.

Felháborító ez a felfogás, arcpiritó ez a vakmerőség. Mintha bizony a műveltséggel össze nem férne egy földel alatt a magyarság.

Jó Debrecent tiszta magyar fajta révén hányszor ütök, bántják, rágalmazták azért, mert ezer év alatt se keveredett össze magyar vére idegen elemmel oly módon, hogy a maga színéből egy árnyalatot is veszített volna.

Itt, a honnan a főiskola évszázadok óta terjesztette a világosságot és nevelte a magyarság legműveltebb lelkes vezetőit, hányszor üti föl rut fejét a nyugoteurópai hulladékon kérődző idegen szellem, hogy nyelvet öltögessen a debreceni magyarra csak azért, mert ki nem vetközött ősi egyszerűsége magyar köntöséből.

Jó, hogy a magyar az ilyen cifra szóra nem ügyel. Ne is ügyeljen!

Szivja magába tág tudóvel a művelődés friss levegőjét; de azért soha, semmiféle idegen lelkü károgoók kedvéért ki ne ejtse kezéből a magyarság háromszinű lobogóját!

A becsületes kalóz.

A Szabadság számára írta: *Falk Richard.*

Kellemes tavaszutó estén, a pompázó Köruti kávéház előtt javában folyt a szokott esti népvándorlás. Gyorsan változtak a hivatásos és szenvedélyes szemléltető szórakoztató mozgó képek. Emberek jöttek-mentek, kocsik robotgok. A kávéház villamos lámpái alatt ülök ujságot olvastak, fecsegték és bámulták a forrongó várost.

Az oleanderos vasrács mellett két jól öltözött uriember cserélgette azokat a bizonyos eszméket, melyeket hosszas vita szokott követni. Az egyik, az elegáns eszárkabátos, Derblay szakálu, lekapta szalmakalapját és sétatálcájára akasztotta. Megakart szabadulni a beszédétől s rövidesen odavetette:

— Ostoba vagy!

A másik, nyilván nem haragudott meg barátja gyöngédtelen megjegyzésére, nem is fogadta el azt befejezés gyanánt.

Felsóhajtott.

— Könnyű ilyen kijelentésekkel élni. Mondd inkább: nem értesz hozzá, vagy nem akarsz megérteni. De, ha már

hosszu időn által elrejtve őrzött titkomat kikapartuk, hát barátom vagy, tessék tanácsot adni. Avagy magyarázd meg, hogy miért . . .

— Hát jól van, akarod, beszéljünk róla. Kérlek alássan. Egy szép este elem állasz azzal: „engem még senki sem szeretett.” Mi az ördögöt felelhetek erre? Ha én így kiáltok fel: nekem még soha sem volt egy ezresem — mit válaszolsz reá?

— Rossz hasonlat. Az egészen más. Vannak hasonlatemberek, bűvésziessen leleményesek a hasonlatok kitalálásában, csak hogy elüssenek vele valamit. Olyan vagy te is. Ezres, pénz realias. De ah, a szerelem, az ideális . . .

Derblay türelmetlenül mozgott helyén.

— No, tessék! Most már próféta is. Becsületesemre itt hagylak. Csak nem fogom itt neked bizonygatni, hogy a szerelem csupán addig ideális, míg vágyakozol utána.

— Kérlek, tiszteld lelkihitvallásomat!

— Hallgass rám: számoljunk le a te ugynevezett „titkoddal”, vagy elmegegyek és keress más bolondot, a ki a te hőbortos lelkihitvallásodnak áldoz. Ne

ugrálj összevissza. A különböző fogalmak között tojás táncot járó, egyik-másikba úgy is belebotlik. Maradjunk az elsőnél.

— Legyen. Másnak úgy sem mondatom el. Barátom vagy, viszont nőmükedvelő.

— No—no a hogy vesszük . . .

— Sohse szerénykedj. Irigyellek érte. Én pedig felnöttem, a harmincas évek felé evezek és engem még nő, az édes anyámon kívül, nem szeretett. Miért? Hát mi vagyok én, pestises vagy mi? Vagyok olyan férfi, mint bárki más. Miért kerültek el, miért ép engem? Gyermekkorom óta emésztő szomjuval vágyakozom valaki szerelmére. Én szeretek minden nőt, szépet, jót, csufot, rosszat egyaránt. Mindenkinek megvannak a maga diákszerelmei, holmi varrolányok, szobalányok. Aztán az a nagy szerelem, mikor asszonyok, mesésnök botlanak a férfi utjába. Nekem egyikben sem volt részem. Ugy éltem, mint a leveletlen kóró a pusztaságban. Itt, Pesten, a hol annyi a lány, a ki szeret, az asszony, a ki ölelni vágyik, a hol minden férfinek, még a nyomoréknak is kedvese van. Az élet célja szeretve és szeretettve munkálkodni. Ebből csak a munka jutott

— szept. 2.

A kiegyezés. Megírtuk már, hogy Széll és Körber miniszterelnökök pénteken újra megkezdik a kiegyezési tárgyalásokat. Ezuital be is fejezik azokat és így Budapesten még ezen a héten végkép eldől a kiegyezés minden függő kérdése. Politikai tudósítónk arról értesít, hogy Széll Kálmán minden valószínűség szerint Pozsonyban már nyilatkozni is fog a tárgyalások eredményéről. Pénteken délelőtt 9 órakor a miniszterelnöki palotában kezdődik a tárgyalás, melyen Széll és Körber miniszterelnökök kívül részt vesznek Lukács, Darányi, Láng magyar és Böhm-Bawerk, Giovanelli, Call osztrák miniszterek.

A magyar helységnevek. A helységnevekről szóló törvény életbe lépett és Nagy-Szeben, Brassó, Beszterce hatóságai, szóval az erős nemzetiségi helyek zaj nélkül, józan belátással tiszteletben tartják a törvényt. Hivatalosan nines többé se Kronstadt, se Hermanstadt. A közös hadügyi miniszter is megtette a szükséges intézkedéseket. Krieghammer rendeletet adott ki, felsorolta a városok és vármegyék törvényes magyar neveit és elrendelte, hogy a katonai parancsnokságok, csapatok és intézetek tartoznak a hivatalosan megállapított magyar neveket használni. Annál felháborítóbb, hogy míg a nemzetiségi központok és a katonai körök becsületesen belenyugodtak ebbe a természetes dologba, a fővárosi német sajtó tüntető rosszakarattal ragaszkodik a régi Grosswarden és Pressburg-féle hazug ferdítésekhez és konok hazafiatlansággal ma is azt írja, hogy Ersekujvár — Neuhausel. Egyik fővárosi lapban olvassuk a Neues Pester Journal illetlen csuf szerepléséről, hogy Pozsonyban, mikor az újságírók a város vendégei voltak, ennek a német lapnak a tudósítója a magyar újságírók

lakomáján németül beszélt és Königliche Freistadt Pressburg-ot emlegetett. Ez valóban ostorozni való bűn és ha a Neues Pester Journal vagy bármelyik német újság nem tiszteli a törvényt, nem írja magyarul a törvényes magyar helységneveket, ez oly szemérmelen hazafiatlanság, melynek következményeitől nem szabad büntetlenül megmenekülni. Szükséges, hogy a törvény — törvény legyen nem csak a nemzetiségi városokra, hanem a német nyelvű hazai sajtóra is.

Az iskolák új éve.

— szept. 3.

Az ifjuság ezrei ismét bevonulnak az iskola falai közé, hogy tiz hónapon át tudományt és erkölcsöt sajátítsanak el. Ez a minden esztendőben megismétlődő fontos esemény minden alkalommal kell, hogy elmélkedés tárgya legyen, mert hiszen arról van szó, ami a legfontosabb minden szülő előtt: a gyermekei jövőjéről.

Hányszor nyílik alkalmunk ilyenkor megfigyelni a szegény szülő vergődését, akinek két három gyermekét is be kell iratni, hogy az ehez szükséges összeget megteremtse. Ez a szülői önfeláldozásnak egyik meghatározó példája. De kérjük: valóban olyan szükség van erre az önfeláldozásra? Nem volna-e helyesebb ha a szülő a helyett, hogy lótna, futna a beiratási pénzért és egyéb költségért: gyermekét inasnak adná, hogy becsületesebben mesterséget tanuljon? Ezzel természetesen nem azt akarjuk mondani, hogy a szegény szülő ne, iskoláztassa a gyermekét, de utalunk arra a tapasztalati tényre, hogy a földhöz ragadt szegény szülő gyermeke a legtöbb esetben megakad a pályájában, anyagi akadályok

tornyosulnak előmenetele elé és proletár lesz belőle.

A fővárosban történtek a nyár folyamán csuf szenzációk, melyek kell, hogy gondolkodóba ejtsék mindazokat, akiknek a tanítás hivatásuk. Erkölestelen, megromlott gyermekről szóltak a szenzációk.

Nem szabad az ország tanári és tanítónői karának napirendre térni ez események felett le kell belőle vonni bizonyos következtetéseket.

Az első az legyen, hogy fokozott mértékben gondozzák a gyermek erkölcsi nevelését s hogy lelket távol tartsák az érzéki metelyektől. Gondolják meg, hogy szigorral, erőszakkal ott célt nem lehet érni, hanem egyedül jóságos türelemmel. Szükséges volna az is, hogy összeüljenek a közoktatás vezéremberei, hogy meghányják vessők a módját annak, hogy a gyermek erkölcsi nevelése, lelkének tisztán tartása mint érhető el fokozott mértékben az iskolában való tanítással.

Csak most, amikor látjuk és halljuk az iskolában bűnössé lett, elesábitott gyermekek történetét, érezzük nagy fontosságát annak a feladatnak, amelynek megoldása szorosan összefügg gyermekeink erkölcsi nevelésével.

És mindenképpen üdvös volna, ha fontolóra vennék az intéző körök, hogy helyén való dolog-e az, midőn felnőtt leányok iskolájában férfiak tanítanak?

Bizunk egyébaránt a jeles tanítóknak

Örömmel tapasztaljuk, hogy évről évre az élethez alkalmazkodóbb lesz a tanítás módszere nálunk, anélkül, hogy e célból a közoktatásügyi kormányzat különösebb intézkedése vált volna szükségessé. Örülünk, hogy Magyarország hatalmas tanítótestülete hivatása magaslatára emelkedik. Néhány év óta nagy a

nekem. Miért? Miért? Kérdeztem magamtól milliószor. Kérdezi tekintetem valahányszor a nőket hallgatóságos imádatlalt végigsurrolja. És belátom: szerencsétlen nyomorult ember vagyok és végtelen boldogtalan.

Elhallgatott. Az erős férfi melandolikus panasza, mélyen gyökeredző szomorúsága, meghatotta örökké kajánkodó barátját is. Mégis a fiúnak valami baja van.

— Minél tovább hallgatlak, annál inkább meggyőződöm arról, hogy sápkörös, hisztérikus, férjrevágó házileányként sóhajtozol boldogtalanságról. Éj, hiszen férfi vagy. Nem, nem hiszem. A te fajta csinos fickó nem kerülheti el a nőket.

— A mi utjaink párhuzamosak és nem keresztezik egymást.

— Tetszett volna félre lépni!

— Hiszen akartam!

— Elég legyen a komédiából. Volt szerencsém novelláid és regényeid tökéletes asszonyalakjaihoz. A ki így ír, csesi, nagyon ismeri a nőket. Saját munkáid vallanak ellened.

— A mit azokban irtam, ábrándoztam, kitaláltam, álmodtam, hazudtam — a hogy akarod. Találgattam: milyenek lehetnek, de becsületszavamra mondom, igazat szóltam. Ne kinozz tovább kételkedéssel.

A másik megsimogatta jól rendezett szakálát.

— Akkor fiacskám, te ritkaság vagy és ezennel belehelyezlek a gyűjteményembe. Egy ember, aki hiposzugeszió

utján ír a nőknél, mert sohasem szeretett! A te miértedre egyszerűen az a válaszom: nem volt szerencséd. Sokan vannak ám így. Barátom, egy suszterlegény, vagy a cigányprímás végig szerelmeskedni a város kerületét és az mi ember kibiceel. Meg akkor is, ha megházasodik. Sőt, különösen akkor — tette hozzá finom gúnynyal.

— Szerencse, szerencse. Ez is olyan közfoglalom, jó buvóhely.

— A szerelem néha magától jön. Ha késik, akkor utána kell járni.

— Nem mondhatz olyan utat, módot, melylyel ne kísérleteztem volna.

— Most már buta vagyok. Igazad volt, én nem értek ehhez. Minden férfi érzi nemének hatalmát, előnyeit és ki is használja. Értéke van s forgalomba hozza magát. Szeret és szerelme boldogságot kamatozik. Te tőke vagy . . .

— Holt tőke. S ha elgondolom, leélem világomat anélkül, hogy legatább egyetlen szellemes, bódító nő csak egy pillanatra is megédesítette volna életemet, oda minden kedvem. Nem bánám már ha halállal válthatnám is meg, de szerelmet, bármily rövid időtartamu igaz szenvedélyt kapjak érte esérébe.

— Elértem vágyakozásodat és sajnálalak. Pedig olyan jó fiu vagy.

— Ez az! Ez az én bajom. A nők mindig nagyra vannak a jóságommal. Hogy jó fiu vagyok? Inkább volnék alávaló gaz fickó és szeretne valaki. A „jó” az én átkom.

— Nem vagy eléggé bátor, vakmerő,

szemtelennek kell lenni. Barátom: a szelid kalóz nem fog zsákmányt.

— Voltam én már minden. Udvaroltam egy szép asszonynak. Izgatott a gondolat: hogy férje van, a ki tetten érhet és megöl. Be szép halál, kimulni a szerelem miatt.

— Számár vagy, öcsém.

— Lehet, de ez is hitvallásomhoz tartozik. Nos hát hónapokon át járt a mögöttem, előttem, mellette, vele s végül a legkihívóbb modorban mondtam neki: Margit! — mert Margitnak hívták — a férje holnap délután elutazik. Meg fogom önt látogatni. S mit gondolsz, mit felelt!

— Erre igazán kíváncsi vagyok.

— Azt mondta, „szivesem látom. Majd dominálni fogunk, hiszen maga olyan jó ember!” — Jó ember!! Ha ha-ha!

— És te?

— Én? Miután úgy lefőzött, odahagytam.

Derblay édesen felkacagott.

— Rád ismerek. Tulérezkeny, mindennek a rossz oldalát magyarázó férfi nem szerelemre való. Ne vágyakozzék utána, mert többet szenved, mintha nő nélkül marad.

— Szerinted tehát elveszett ember vagyok.

— A nőkre nézve valószínűleg. Ki hallott olyat: megállani az első ponton? Mit tudod te: mibe ment volna a dominó játék, mit nyerhettél volna?

— O milyen más vagy te!

— Akarod kell s megváltozol.

haladás az oktatási reform dolgában. Ez az iskolai esztendő is reméljük nagy lépeccsel fogja előre vinni a magyar iskola ügyét.

Ágról-ágra.

Alkalmi apróságok.

A Szabadság számára írta: Szatyí.

— szeptember 3.

(Tanulmány utra 60 korona.) A városi tanács előtt úgy látszik egyre megy, akár leég Adamohol községe, akár végkielégítésért folyamodik Kis Pál volt köztisztviselési felügyelő özvegye, akár tanulmányutra megy a rendőrfőkapitány helyettese.

A tanácsülésben, a méltányosság álláspontjára helyezkedvén, 60 koronákat szavaz meg ennek is, meg annak is.

És lehet, hogy Adamoholról, melynek tűzkársegély címén 60 koronákat küld minden törvényhatóság, mint virágzó községről emlékszik meg majdan tíz év múlva a Pallas Lexikona, valamint nyáron vadkörte és télen sült gesztenye árulással egyengetvén Kis Pál özvegye az ura elhalálozásával félrebillent háztartási mérleget, holtáig nagy hálával emlékszik meg Debrecen város tanácsáról; de megtörténhetik, hogy Végh Gynla helyettes rendőrfőkapitány a második vidéki városból a harmadikba utaztában kénytelen lesz leszállani Abád-Szalókon a II. osztályú vasuti kocsiból, miután a tanulmányutra adott 60 koronát felemésztette már a harmadik retur-billeta s mert egyebekben okos ember nem szeret ráfizetni a hivatalára.

Abád-Szalók éjjeli óre pedig nem tanulmánytárgy egy szabad királyi város fő-fő rendőrközege előtt, bár ugyan a mellékes kommenciókkal egyetemben egy hónapra talán annak is van annyi fizetése, mint a mennyit a Végh

Bátran neki a mezőnynek. Ha egy paraszt elvész, nem kell még feledni a játszmát. Sakk a királynőnek és matt.

— Hja, ha az csak így menne!

— Tőled függ. A nő hódol az erőnek, a gyengén csak nevet.

— Megfogadom tanácsodat, ha belepusztulok is.

— Bravó, ezt már szeretem.

— Elhallgattak. Derblay örült, hogy vége a beszédnek. A másik meg belebámult a tömegbe, a honnan egy gyönyörű szőke asszony váltott elő. Csupa élet, csupa gyönyör sugárzott le róla. Izléses selyem ruhájában lépkedett tova. A mint meglátta a másik urat, le nem vette róla a tekintetét. Szinte kihívólag nézett reá.

A férfinak megdöbbant a szive, majd lekábult az élvezettől. Őt nézi, őt ez a fenséges tünemény. Mikor az asszony még kétszer hátra nézett, felugrott.

— Mindjárt jövök, és el szaladt. Mert bizonyos, hogy az a nő, a ki ilyen sokáig pillant reá, feltétlenül szereti vagy legalább is szeretni fogja.

Barátja észrevette a kacérkodást és utána szólott.

— Helyes, fiu Rajta!

Ahogy melléje ért azonnal megszólította. Az asszony nem haragudott a tolazkodásért. Ugy beszélgettek, mintha régi ismerősök lettek volna. A férfi tulboldog volt. Igaza volt a barátjának, szemtelenség a fő. S önmagát bátorítva elmondta az asszonnak, hogy ők már

Gyula tanulmány útjára megszavazott a városi tanács.

(Szalmaözvegyek alkonya.) A Bika szálló nyári kerje főpincérjének a felesége a titkos boldogság és megfizethetetlen megelégedés érzetével konstatálja ugy éjjel táján, hogy a sors-harag és az orfeumi főpincérkedés egy anyaméhől született, mert bár az ura keresménye most kevesebb, de hamarabb jön haza.

És főpincérné öngyűlöletének az érzelmei a helyzet jelzői, — mint egyik helybeli vezércikkelyező tollastársunk mondaná és ezekben az érzelmeiben sok családapa és feleség osztozik.

Ellenben a még mindig szalmaözvegy férjek az elbusulás némi jelével sóhajtoznak s éjjel a rekedt énekesné kedvence sordalait vélik hallani s még mindig mosolyogni tudnak a Gulyás Miska és Káposzta Sári tragikomikus históriáján.

S míg a mult hetek történetében a cél-lövő téglaipiros harisnyái vonultak vörös fonalként végig, addig most alig van ember, aki éjjelutáni kapupénzt fizetne a házmasterének.

De hát ez a nagy önmérséklet is rövid ideig fog tartani s egy hónap múlva jelenleg lehűlt orfeumi habitúék mint izzó szívű színházi-smokkok jelennek meg a nyilvánosság porondján.

Mert a brettliért és szinpadért való rajongás maholnap már édes testvérek lesznek.

Kossuth-ünnep Debrecenben.

Az intéző-bizottság értekezlete.

Saját tudósítónktól.

Debrecen, szeptember 2.

Kossuth Lajos születésének századik évfordulójának megünneplésére serényen folynak az előkészületek.

találkoztak valahol. Azóta imádja, keresi. Végre megtalálta.

— Ne csacsiskodjék, kérem, intette a nő.

— Ej, az ön folyton kísértő tekintete feljogosított arra, hogy . . .

A nő félbe szakította.

— Tudja miért néztem magára? Ön roppant hasonlít Huszmannra, a tengerész kadétra. Azt akartam tudni: nem rokona-e? Nem tudja, hol van most?

A férfi úgy érezte, mintha főbeütöttek volna. Hát nem az ő személye miatt, hanem másért?

— Nem, szólott lelkileg összetörve és a legközelebbi sarkon köszönt és eltűnt egy mellék utcában.

Megint neki keseredett. Szidta a nőt, de ahogy jobban elgondolkozott maga magát korholta. Már megint szármárságot csinált akárcsak a dominónál. Szép hadvezér, a ki az első keresztutnál lemond az ütközetről. Hátha nincs is Huszmann nevű tengerész kadét? Hátha nem is azért kérdezte? . . .

Szerette volna, ha valaki jól arcul üti a buta visszavonulásért. És nagyon szégyelte magát, nem mert visszatérni a kávéházba. A hogy hazafelé tartott, azon töprengett: mit mondjon másnap a barátjának, hogy ki ne nevesse őt, a becsületes kalózt?

Tegnap délután fél négykor a városháza nagytermében ülésezett az intéző bizottság Komlóssy Arthur főjegyző, polgármesterhelyettes elnöklése mellett. Jelen voltak az értekezleten az albizottságok elnökei is, azok kivételével, a kik távol vannak Debrecenről. Az elnöklő főjegyzőn kívül ott voltak: Körner Adolf, Kovács József, Bészler Károly, Vetéssy Béla, Kulcsár Endre, O. Végh János és Varga Lajos dr.

Az értekezlet az elnöki előterjesztéseket hallgatta meg és jóváhagyta az eddigi intézkedéseket. Kossuth Lajos jellemrajzát és élettörténetét Kulcsár Endre írta meg az ünnepnapra s a városi nyomda sokszorosítja. Szabó Kálmán jegyzőt a lakomák rendezésével bizta meg a bizottság, mely végül az ünnepi istentiszteletek alkalmából kiküldött bizottságok névsorát hagyta jóvá.

A jóváhagyott névsort itt adjuk:

I. Az ev. ref. Kistemplomban: Csának József vezetése mellett: ifj. Balogh István és dr. Ferenc Gyula.

II. Kossuth-utcai ev. ref. templomba: Miskolc Jenő vezetése mellett Kovács Lajos, Kulcsár Gábor, Németi Sándor és Juhász Ignác.

III. Az Ispotály-templomba: Jobbágy János vezetése mellett: Alföldi Gábor és Jámbor János.

IV. A róm. kath. templomba: Váczy János vezetése mellett: Csath Zsigmond, dr. Irinyi István, Szalai István és Szentkirályi Tivadar.

V. Az ág. ev. egyháztemplomába: Bockó Sámuel vezetése mellett Rochlitz Arthur, Tamási Béla és Harmath Ger-gely.

VI. A Deák Ferenc-utcai izr. templomba: Bechert Manó vezetése mellett dr. Berger Andor, Hauer Bertalan, Lukács Armin és dr. Burger Péter.

VII. Az orthodoxok pásti-utcai templomába: Tafler Ignác vezetése mellett Hidvéger Mihály és Szép József.

III. A gör. katolikusok debreceni magyar egyházának imaházában: Kerekes Géza vezetése mellett Medgyessy Lajos és Illés Gyula.

Apróbb ügyekkel végzett még az értekezlet, majd öt óra után véget ért.

H I R E K.

N a p l ó.

- Szept. 7. A torna- és kerékpár egyesület orsz. versenye.
 „ 8. Ugyancz. Második nap.
 „ 9. A főiskola összes tanszakainak ünnepies megnyitása.
 „ 14. A keresk. és iparkamara székházavató ünnepe.
 „ 15. Az ország keresk. kamaráinak kongresszusa.
 „ 16. A kamarák kirándulása M.-Szigetre.
 „ 17. Kossuth-ünnep Debrecenben.
 „ 18. A Wesselényi-szobor leleplezése Zilahon.
 „ 19. Kossuth-ünnep Budapesten.
 „ 20. Francia ujságírók látogatása Debrecenben.
 „ 25. A színházi évad megnyitása.
 „ 28. A tűzoltó-egyesület 25 éves emlékünnep.
 Okt. 1. Nemzetközi diákkongresszus kirándulása Debrecenbe.

* A kamara házavatója. Debrecen kereskedelmi és iparkamarája lázasán készül a jövő heti ünnepnapokra. Szávay Gyula és Grünwald József, a kamara titkárai tegnap érkeztek vissza Máramaros-Szigetről, a hol a kirándulás ügyében folytattak tanácskozásokat. Az ünnepnapok alkalmával megnyíló iparmúzeum berendezési munkálatai is serényen folynak

és néhány nap mulva pompásan fölszerelve, értékes tárgyakkal teli várják az ünnepélyes megnyitót.

* **Közigazgatási bizottsági ülés.** *Hajdúvármegye* törvényhatóságának közigazgatási bizottsága *Puky Gyula* főispán elnökletével e hónap 8-án tartja rendes havi ülését. A közigazgatási bizottság a szokásos jelentéseket veszi tudomásul.

* **Debrecen a pozsonyi kiállításon.** Vasárnap nyitják meg fényes bankettekkel ékesen a *pozsonyi* országos mezőgazdasági kiállítást. *Király Gyula* tanácsnok szombaton utazik Pozsonyba, hogy a kiállítási megnyitón Debrecen várost képviselje. Részt vesznek a megnyitón számosan Debrecen gazdaközönsege köréből is *Rácz Lajos* gazdasági egyesületi titkár vezetésével.

* **Kirándulók Debrecenben.** Adassék hála a vén *Hortobágnak*, Debrecen esztendőszámra el van látva délibábot szomjazó idegenekkel. Angolok, franciák, japánok egymással versenyezve keresik föl a vadvirágos rónát, sőt véreink, magyar testvéreink között is akad, a ki megkívánja Debrecen látni valót. Mi pedig az ősi, a világszerte híres szittya vendégszeretet nevében ezeket költünk évente a délibábnézőbe jövő fogadására. A legközelebbi vendégjárás e hónap 13-án lesz. A fővárosi állami tanítóképző negyven növendéke látogat el hozzánk, hogy megtekintse a város nevezetességeit és a délibákok hazáját.

* **Főiskolai élet.** A kollégium falai közt javában folyik a korteskedés az ifjúsági könyvtárnoki állásért, a mely tudvalevőleg egyik legelőkelőbb és legjobb javadalmazásu ifjúsági tisztség. *Gyökössy Endre*, az ifjúság volt lapszerkesztője és *Vida Zoltán* kitűnő képzettségű és szorgalmas joghallgató a vetélytársak, de miután *Gyökössy* — mint értesülünk — nem jön vissza az akadémiára, a *Vida* megválasztását bizonyosnak mondják.

* **Öngyilkos szatócsné.** Egy szegény, beteg özvegyasszony szomorujátékának az utolsó felvonása van megírva abban a rendőri jelentésben, mely arról számol be, hogy *B. Tóth Lajosné* szül. *Dereeskei Juliánna* háztulajdonosné felakasztotta magát s meghalt. *B. Tóth Lajosné* valamikor jobb időket élt, az ura irnok volt a városi iparhatóságnál, ő pedig pedig egy kis szatócsüzletet tartott fenn a közpörház utcában. Míg az ura nagy szalkás betűi sok ember béketűrését tették erős próbára, addig ő ott árult a külvárosi népségnek, veresre fagyott kézzel: sőt, paprikát, galandot. Mert arról volt híres az üzlete, hogy volt abban minden, ami egy szegény ember háztartásához szükséges. Most négy éve azután meghalt az ura, a ki hivatalos órák után szívesen segítette ki feleségét a boltban s azóta bizony le kellett mondanania még arról a kis délutáni álomról is, ami pedig nagyon ráfért a beteges asszonyra. Sorvadt, pusztult *B. Tóth Lajosné* s végre is belátta, hogy betegsége gyógyíthatatlan. Nem mondtak az orvosok, de megérezte, tudta. Szótlan, mogorva lett az utóbbi időben s nem szeretett embereket látni maga körül. Kis minden eselédjét tegnap este is

durván utasította ki a szobából. Mikor azután a cseléd vizet akart bevinni éjszakára, ott találta a gazdasszonyát a szoba közepén, a gerendára akasztva, A 47 éves asszonyt levágták a kötélről s a szomszédból segítségül hívott dr. *Kozma Andor* orvosi segélyben akarta részeltetni. Erre azonban már szükség nem volt. Meghalt *B. Tóth Lajosné*, követve a halálba az urát, a ki nélkül négy évet élt bus özvegyiségben.

* **Tűzoltóink ünnepe.** Debrecen érdemes önkéntes tűzoltó testülete, mint már jelentettük, e hónap 28-án ünnepli főnállása negyed esztendő évfordulóját. Megiratták ez alkalomra az egylet történetét is, mely Debrecen multjának számos érdekes adatát öleli föl. Az évforduló ünnepségeire meghívják Debrecen tűzoltói fővárosi és vidéki bajtársaikat is és így országos jellegű lesz a jól kiérdemelt örömmünnep.

* **Érdekes eljegyzési hír.** A debreceni közönségnek még emlékezetében van az a mosolygós, derűs arcú szép leány, aki napi sétái alkalmával nem kis feltűnést keltett fiús kalapjaival, különös modorával s rövidre nyírott hajával. *Márton Gabi*, akitől a debreceni és nagyvárosi lapok nem egy szép tárcát közöltek legutóbb Budapestre ment s mint ugyancsak a lapokban olvastuk munkatársa lett egyik fővárosi lapnak. Most azután nem tárcza felett olvassuk a nevét, hanem egy himenhireeske keretében, mely azt jelenti, hogy *Márton Gabi* menyasszony, *Kulesár Andor* budapesti teologus arája. *Márton Gabi* tehát az íróttal mellett barátságot köt a főzőkanállal is, s a róla szóló szerelmi dalokat majdan felváltják a bölcső dalok.

* **Nagyvárad kontra Debrecen.** Bocsanatot kérünk a cimben rejő valótlanságért. Nem Nagyvárad, nem is a nagyvárosi sajtó, csupán egyik nagyvárosi *Sancho Panza* üzent hadat Debrecennek. Mi már tegnap megirtuk erről a magunk mondanivalóját. Ma meg a Debrecen utasítja vissza, hozzá s a debreceni sajtó komolyságához méltó irodalmi hangon a nagyvárosi agyarkodást. Érdemes íróársunk, a magyar érzéstől izzó lelkű *Móric Pál* mai cikkében ezt írja:

A várad Szabadság ezen legújabb sütetével a debreceni Szabadság érdemén felül foglalokzik. Már pedig a tisztelt debreceni lapársunk is meg fog győződni arról, hogy hiába való fáradozás falra borsót hányni, az ott meg nem fakad, az ott gyökeret nem ver. És a tisztelt debreceni lapársunk megszivlelést érdemlő érveire, igazmondására is csak újabb, a fenti várad — úgy látszik — előkelő modorban és hangon megirt szertelenkedések lesznek a válaszok. Már pedig ezt mi az izlésünkkel nem tartjuk összeegyeztethetőnek, de meg sokkal komolyabb elfoglaltságunk is van annál, hogy az ilyen kofalkodásban gyönyörűséget találjunk. Mi a független magyar faj, magyar haza, magyar föld eszményeiért küzdünk és szolgáljuk is azokat gyöngye erőnkhez képest, azért ilyen kiesínyes gonoszkodásokon nem akadunk fent, azt figyelemre nem méltatjuk (noha a példázat okáért esetről-esetre közlünk is mustrát belőlük az olvasóinkkal), hanem haladunk

tovább a kitűzött ösvényen, mint a néhai való jó *Pulszky Ferenc* — karavánja . . .

Aláírjuk és helyeseljük. A mi hivatásunk is az, hogy a magyarság eszményeiért lángoló szeretettel küzdjünk és Debrecen fajtiszta népének szeplőtelen magyarságát megőrizni segítsük. Minél fogva a nagyvárosi ügyet ezennel végkép ad akta vesszük és haladunk a kitűzött cél felé.

* **Sürgetik az adót.** A debreceni pénzügyigazgatóság átiratot intézett a központi főszolgabíróshoz, melyben felkéri arra, hogy a szolgabíróshoz az adóbeszedéssel megbízott közegeket nagyobb lelkiismeretségre és buzgóságra utasítsa. A pénzügyigazgatóság ugyanis azt tapasztalta, hogy a befizetett adópénz hónapról-hónapra csökken és ennek okát a pénzügyigazgatóság csak az adókezelő közegek hanyagságában látja; bátor valószínű, hogy ebben a *nincs* is játszik egy kis szerepet.

* **A fogságba velett rendőr.** *Bangó Márton*, a fosztogatással vádolt rendőr, akit az ügyészség letartóztatott, védelmével ma dr. *Kardos Samu* ügyvédet bízta meg. *Bangó* ártatlanságát hangoztatja s ki akarja mutatni alibijét. *Hoffmann* vizsgálóbíró holnap hallgatja ki őt először.

* **Halálozás.** *Gáll Ferencné*, született *Oravszky* Róza urasszony vasárnap esti hét órakor 47 éves korában, szívzsellhűdés következtében váratlanul elhunyt. Gyászba borult férjén kívül öt gyermeke zokog ravatalánál. — Temetése ma délután lesz a piac-utcai gyászházból.

* **Borkedvezmény.** Azok a szőlőtulajdonosok, kik borkedvezményért kérelmezni szoktak, vegyék figyelembe, hogy kérelmeket e hónap 15-ik napjáig kell beadniok.

* **Ne feküdj a széna bogiá tövébe.** Egyik, pár évvel ezelőtt divatos magyar nótá óva inti az embereket attól, hogy a szénaboglya tövébe feküdjenek. Vagy nem ismeritek ezt a dalt *Marton József Kádár* János és *Puskás András* debreceni csavargók, vagy nem hittek a fenyegetésében. S így jártak meg tegnap este, a mikor is a Csapó utca végén, — mint a rendőri jelentés mondja: *Patainé asszony szénaboglyájában* heverészve, elfogta őket a rendőrség. De hát egy éjszakáig tartó börtönbüntetés után szabadon bocsájtották őket, miután debreceni illetőségűek.

* **Romlott szalonna egy hentesüzletben.** *Szendrey* Károlyné karcagi lakosné bejött tegnap Debrecenbe, hogy a disznó és szalonna vásárlásról is híres városban szerezzék be kamarája számára szükségleteit. Allitól *Böszörményi Pál* csapó-utcai hentesüzletében is vásárolt, sőt itt vette azt a 12 és fél kiló ó-szalonnát, ami a *Sanyaró Vendel* szerint a legkecsesebb *corpus delicti*-je lenne a debreceni rendőrségnek, ha teljesen élvezhetlen nem volna. De éppen ezért került a szalonna a rendőrségre. Csupa férges ugyanis s a rendőrorvos véleménye szerint is valóságos vétek volt áruba bocsájtani. Nem tudják, szándékosan adta-e el a hetes, de mindenesetre szigorúan megbüntetik még az esetben is, ha gondatlanságból bocsájtotta forgalomba.

* **Elfogott alkéregető.** A rendőrség tegnap letartóztatta *Magyar Istvánt*, aki idegenilletőségű munkakerülőt eltoloncolt a városból.

* **Jégverte földművelők.** *Ungmege* alispánja terjedelmes átíratot intézett *Debrecen* közönségéhez. Azt kéri benne: adakozni az *ungi* jégvert vidékek földönfutó koldusokká lett kiscgazdái javára. A városi tanács legközelebb tárgyalja a megkeresést!

* **A kaszáló kimérések határideje.** A városi gazdasági-egyesület figyelmezteti a kaszáló-tulajdonosokat, hogy közgyűlési határozat értelmében a kaszálók szabályozás céljából való újabb kimérése csak az év utolsó napjáig eszközölhető. Felvilágosítással készséggel szolgál az egyesület minden kérdezősködőnek.

* **Ingatlanok forgalma.** Kéki Sándor veszi a debreceni 2730 sztyben 7993. hrsz. a foglalt 4 hold 1550. négyszögöl ondódi földet Ecsedi János és neje Tóth Juliánától 3000 koronáért.

Fogel Gyula és neje Tóth Emma veszik a debreceni 3056. sztyben 5446. hrsz. alatt foglalt 1080 öl Boldogfalvi kerti szőlőt Keszei József és neje Szilágyi Zsuzsánától 4000 koronáért.

Mennyhárt Sára, volt Nagy Józsefné veszi a debreceni 4550 sz. tiben foglalt Gyöngyvirág-utca 19. sz. ház ujosztású földjét és a fűcsikái 30. sz. tiben foglalt 14 hold 239 négyszögöl kaszálónak özv. Mennyhárt Józsefné Kállai Zsuzsánát illető felerészét 2000 korona értékben.

Piránzski István veszi a debreceni 8024. sztyben 11340 hrsz. foglalt 4 hold 638 négyszögöl ujosztású földet Zagyva János és neje Balogh Zsuzsánától 2800 koronáért.

Steiner Gáborné, Östreicher Karolina veszi a debreceni 4841 sztyben, 4794. hrsz. foglalt, 846 négyszögöl Széchényi-kerti szőlőt dr. Schönfeld Lipót és társaitól 1920 koronáért.

* **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatalnál tegnap az alábbi haláleseteket jelentették be: *Kripkó* Lajosné ev. ref. 40 éves, *Fettmann* Sámuel izr. 29 éves, *Sipos* Margit ev. ref. 28 napos, *Csikos* András ev. ref. 3 hónapos, *Páfy* Julianna ev. ref. 1 hónapos, *Géder* Eszter ev. ref. 23 éves, özv. *Duhék* Viktorné róm. kath. 73 éves.

* **Szép, tiszta, üde arczbőr** a legkönnyebben és legbiztosabban a Földesféle Margit-Crém használata által érhető el. A közkedvelt és világhírű Földes-féle törvényesen védett arczkenőcs semmi ártalmas anyagot nem tartalmaz szepplőt, májfoltot, pattanást és az arcz mindenemű tisztálталanságot pár nap alatt eltávolítja, a ránczokat, redőket kisimítja és az arcznak finom, fiatal, rózsás színt ad. Nagy tégely 2, kicsi 1 korona. Szappan 70 fillér (3-féleszínben 1-20 korona. Kap ható a készítőnél: Földes Kelemen gyógyszerésznél Aradon és minden gyógyszerertárban.

* **Az iskola idény kezdetén** ajánlom kitünő minőségű és nagyválasztéku kalap és fehérenműimet, fiuk részére; ugyszintén újdonságaimat uridivat cikkekben. **Békés Lajos** kalap és uridivat üzlete, Debrecen, Piacz. Dr. Ujfalussy ház.

* **Dr. Winkler Jenő egyet. orvostudor** fogorvos, nyaralásából hazatérve megint

megnyitotta Kossuth-utca 26. szám alatti fogorvosi műtermét.

* **Az iskolai és őszi idény kezdetén** ajánljuk kitünő minőségű házilag készített női, férfi és gyermek cipőinket, valamint eszímáinkat mérsékelt áron. Női és férfi cipők 2-50-től felfelé. Leány fiu és gyermekecipők minden árban. **Mandel és társa** kizárólagos cipő üzlete Debrecen, Piac-utca 44. Dr. Ujfalussy-ház.

* **Tekeasztal.** Jókarban lévő ujonnan behuzott tekeasztal (billiárd) jutányos árban eladó. Bővebb felvilágosítást ad: **Bárdos Géza** közgazdasági bank.

* **Külföldi bevásárlási utamról** haza érkezte, az ott beszerzett feltünő szép uridivat különlegességeket ajánlom becses vevőim szives figyelmébe.

Fekete Jakab uridivat és kalap gyári raktára, Debrecen, Főtér, Kistemplom mellett.

* **A magyar dal és a zene társaságot** a Dréher söresarnokban naponta nagy közönség hallgatja, óriási tetszést keltenek s minden énekszámot hatalmasan megtapsolnak. Belépti-dij nincs.

* **Gyógyszerész gyakornokul** felvétetik egy 6 gimnasiumot végzett fiatal ember Ajánlatokat elfogad: dr. **Róthschne** V. Emil gyógyszerész az „Arany egy-szarvu”-hoz Debrecenben, Kossuth-utca.

NAGYBANI RAKTÁR: HOFFMANN JÓZSEF czégnél
BUDAPEST, Balthory-utca 8.

SPORT.

Az új sporttér fölavatása.

Országos versenyek Debrecenben.

Saját tudósítónktól.

Debrecen, szeptember 3.

Tegnap zárultak le a vasárnapi országos versenyek nevezései. Együtt van immár a mérkőző bajnokok díszes névsora, mely maga is kész biztosítéka sportünnepeink sikerének. *Magyarország* fiatal bajnokainak legjobbjai versengnek a pálmáért sigy fölötté érdekes és élvezetes versenynapoknak nézünk eléje.

Az ünnepeket rendező *Debreceni Torna és Kerékpáros Egyesület* tegnap tette közzé a nevezők névsorát, melyet teljes egészében egyletek szerint csoportosítva itt közlünk;

Jelentkeztek a versenyek egyes számaira a következő testületek, illetve bajnokaik:

Magyar Uszó Egyesület: Posszert János.

Fővárosi Kerékpár Egyesület: Katter Ödön, Frisch Márton.

Budapesti Torna és Uszó Egyet: Buda Győző, Bernáth János.

Budapesti (Budai) Torna Egyet: Kovács Nándor.

Budapesti Torna Club: Corai Arthur, Biti Nándor.

Nemzeti Torna Egyet: Fóthi Nándor, Katona Gyula, Horváth Boldizsár.

Magyar Athletikai Club: Cettier Rezső.

Budapesti Athletikai Club: Vajda Károly, Gaál Lajos, Czágány István, Guttmann Miklós.

Budapesti Condor Kerékpár Egyet: Komjáthy Rezső, Haringás Béla.

O-Budai Torna Egyet: Hellmich Miksa, Hellmich Pál, Sisó Lajos.

Budapesti Torna Club: Kakas Gyula, Weymann Arthur.

Budapesti Posta és Táviró Hivatalnokok Sport Egyete: Soltész József, Péderi Elemér, Erődi Béla, Gabrovitz Emil, Saedelmayer Antal.

Aradi Torna Egyet: Alt János, Ziffer Sándor, Matolai Gyula, Neidenbach Ödön, Solymos Ferenc, Vitkay György.

Aradi Meteor Kerékpáros Egyet: Petkovics Béla, Duffner János, Gyórfy Ernő.

Hódmezővásárhelyi Torna és Vívó Egyet: Zsák Zoltán.

Nyiregyházi Kerékpáros Egyet: Szabó Lajos.

Nagyvárad Torna Egyet: Dayka Endre.

Debreceni Polgári Kerékpáros Egyet: Ehrenreich Jenő, Vida Vilmos.

Debreceni Torna és Kerékpáros Egyesület: Hajnal Arthur, Rudolffy Imre. ifj. Béressy Mihály, Grünwald Lajos, Grünwald Zoltán, Farkas László, Schirf Henrik, Csürös Gyula, Tikos András, Szabó Ödön, Futó Sándor, Tihanyi László, Solyom Béla, Dráveczky Pál.

Ugyan ennek az egyletnek labdarugó csapatja: Csatárok: Róth János, Percel Dénes, Csürös Szilárd, Grünwald Zoltán, Drobni Ferenc. Fedezet: Hajnal Ernő, Csürös Gyula, Grünwald Lajos. Hátvéd: Oláh Miklós, Balogh István. Kapus: Deák Sándor. Tartalék: Tihanyi László és Farkas László.

TANÜGY.

Női pariskola. A női pariskolában a beiratások már megkezdődtek és tartanak egész héten délelőtt 9-től 12-ig, délután 3-tól 5-ig. Az iskolai év megnyitása e hónap 8-án délelőtt 9 órakor lesz. Szegényebb sorsú leányok, kik a 14-ik évüket betöltötték és legalább a hat elemi osztályt jó sikerrel végezték, még jelentkezhetnek mint tandíjmentes növendékek az iskola igazgatóságánál. Kubek Erzsébet a női pariskola érdemes igazgatója már megtette az előkészületeket az iskola megnyitására.

Zsidó-iskola. A debreceni zsidó státusquo hitközség iskolájában e hónap 4-én esütörtökön délelőtt 9 órakor lesz az ünnepélyes megnyitás, a Deák Ferenc-utcai nagytemplomban. — Az iskolaszék erről ezután is értesíti a szülőket és gyámokat.

A „BIKA” szálloda bérletének megszűnése miatt

az összes berendezések és felszerelések hátralévő részei u. m. kávéházi márványasztalok, finom fehérre festett vaságyak, madráczok, ezüstneműek, függönyök, finom flanel takarók, paplanok, tollpárnák sat. úgy mint eddig d. e. 11-12. d. u. 3-6 óra közt állanak megvásárlás céljából az igen tisztelt **Bika szálloda** bérlő társaság vevőközönség becses rendelkezésére.

SZÍNHÁZ.

— (Krémer ur szerkeszt.) Makó Lajos szinigazgató arról nevezetes, hogy tagjainak annyi előleget ad, amennyit kérnek. Ez a tulajdonsága úgy látszik átragadt a testületére is. Legalább ezt bizonyítja az a körlevél, mellyel Krémer Jenő, a színház rendezője árasztotta el most Debrecenben. Ebben a körlevélben Krémer ur előlegezi magának a — művész nevet. Reméljük, hogy debreceni színészkedése alatt ezt mi neki mint megérdemelt gázsit utalványozhatjuk. Azt azonban már kötve hisszük, hogy Krémer ur, ha jelesen művészkedik, még jó lapot is szerkesszen. Pedig lapot akar szerkeszteni: *Debreceni Szinpad* című napilapot. E hónap 20-án indítja meg Sipos Béla, érdemes újságíró társunk *Színházi Újság* címen színészeti napi lapját, mely bizonyára ügyes, eleven, hamar megkedvelhető lap lesz. Krémer ur tehát játszóknak talán egy szereppel kevesebbet Debrecenben: ne szerkesszen újságot, legyen csak a debreceni színház rendezője és — művésze.

— (Déliabok hazája.) Az Uránia e hónap 20, 21 és 22-én előadja a debreceni színházban Lovász János és Haranghy György darabját a Délibabok hazáját. 21-én délután is lesz előadás. Ezekre az estekre jegyek e hónap 10-étől kezdve válthatók László Albert könyvkereskedésében. A színház bérlők jogát 15-ikéig tartják fenn, még pedig 20-ra az A., 21-re a B. és 22-re a C. bérlőket.

A képviselőház tolvaja.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 2.

Régen keresett házi tolvaj nyomára bukkant a képviselőház tisztviselői kara. A tolvajt már évek óta nyomozták, de mindeddig sikertelenül. Most aztán egy szerencsés véletlen következtében megcsípték a tolvajt G. tüzoltó személyében.

G. körülbelül 11 év óta rendszeresen alkalmazott tüzoltója a képviselőháznak, a ki miként a bizonyítékokból kiderült évek óta alkulesokkal nyitogatta fel a tisztviselők fiókjait és szekrényeit.

Előre kell azonban boesátanunk, hogy a képviselőház irodái és háznagyi helyiségeiben már többször feltörték a fiókokat, a melyekből rendszerint pénzeket, kisebb tárgyakat vitt el az ismeretlen tolvaj. Különösen Desseffy Arisztid háznagyi titkár károsodott mindig a legérzékenyebben. Mint az interparlamentaris konferencia magyar csoportjának titkára pénzt is kezelt és hozzájuttatott kisebb-nagyobb összegeket régebben fiókjában tartott, amelyet francia kulcsesal zárt el. Így körülbelül 800 korona tűnt el az ő fiókjából, azonkívül más értékes tárgyak is. A tolvajt sokáig keresték — nyomozták és a gyanu több ártatlan embert is ért.

A minap A. G. képviselőházi tisztviselő levelet kapott, a melyben egy ismeretlen ember tudatja vele, hogy G. képviselőházi tüzoltó már évek óta meglopja a képviselőházat. A. azonnal átadta a levelet Desseffy titkárnak, a ki előtt hihetetlennek tűnt fel a gyanúsítás mert G. jómodu ember és egy közeli nyaralóban háza és méhészete van. Ertesítette azonban a dolgról a rendőrséget, a mely azonnal detektíveket küldött ki G. lakására, a hol nagymennyiségű képviselőházi papirost, Drechsler képviselőházi buffet-s több kanalát és

egy csomó kulcsot találtak, a melyek mindegyike a képviselőház egyes fiókjába illett. E sulyos gyanuokok alapján Desseffy — Csávossy Béla háznagy távollétében azonnal felfüggesztette G.-t állásától. G: azonban egyelőre tagad és részben védekezik. Megtették ellene a bünyenítő feljelentést.

TÁVIRATOK.

Tüntetések Zágrábban.

Zágráb, szeptember 2. (Saját tudósítónktól.) Tegnap este 9 óra után nagyon válságos volt a helyzet. A tüntetők számtalan csoportra oszolva rendszeresen hozzáálltak a szerb üzletek elpusztításához. Az első támadást Tsuk Miklós kereskedő boltja ellen intézték. Egy népcsoport baltákkal és vasrudakkal bontogatni kezdte az üzlet vasfüggönyeit. Tsuk kereskedő az üzlet fölött lévő lakásából több revolverlővést tett és egy detektívet sulyosan megsebesített. A tömegnek sikerült a vasfüggönyöket feltörnie, azután berontott az üzletbe és mindent összezuzott. Ugyanez a sors érte Mirkovics madárkereskedő üzletét a hosszú-utczában. Ott is erőszakosan betörték a boltba és mindent elpusztítottak. Az Ilicán lévő Nikolics-féle üzletbe nem tudtak bejutni a tüntetők, mert nem tudták feltörni a vasfüggönyöket. Nagy pusztítást vittek véghez a petrinjai-utczában és a szomszéd utcákban. A petrinjai-utczában valóságos fáklásmenetet rendeztek, a mely a tüntetőknek világított, mert az összes lámpák el voltak oltva.

A rendőrség a tömeggel szemben teljesen telhetetlen volt és be kellett érnie a maga emberei ellen intézett támadások visszaverésével. — Legnagyobb volt a zavargás Ilicán, a hol egységes terv szerint az összes lámpákat eloltották és összetörték, a gázoszlopok között pedig drótokat feszítettek ki, hogy a rendőrség ne járhasson el a tüntetők ellen. A Kaesics-féle kávéházat, a melynek tulajdonosa egy szerb asszony s a melybe egy tüzmeister menekült, aki egy tüntetőt megsebesített, a szó szoros értelmében lerombolták és a helyiségben mindent izzé-porrá törtek. Ugyanez a sors érte a Kaudes-féle kávéházat a petrinjai-utczában. Oda egy rendőr menekült, akit a tüntetők esúnyán megvertek. A nyomában lévő tömeg összetörte a kávéház összes ablakait, betört a helyiségbe és mindent összezuzott benne. A Jellacsics-tér előtt lévő Szeccszio-kávéházzal, a hol szintén menedéket keresett egy megvert és üldözött rendőr, hasonlóképen bánt el a tüntető tömeg.

Az összes szerb üzletekről letépték a cégtáblákat és elégették. A tömeg a rendőrséggel nem törődve, kurjongatva járta be az utcákat és már a helyzet urának tartotta magát. A rendőrség megkísérelte ugyan a csoportosulások megakadályozását, de sikertelenül. Végre katonaságot kellett kérni. De csak két szakaszt lehetett kirendelni, mert a város helyőrsége a hadgyakorlaton van. A két szakasz kiürített ugyan néhány utcát, a melyekben a tüntetők összezsúolódtak, de az egyik utcából kiszorult tömeg nyomában összezsúolódtak más utcákon és újra megkezdte a rombolás munkáját. Éjjel 2 óráig tartott a zavargás, a mely végül már a katonaság ellen is irányult.

Az említett detektíven kívül egy asszony és egy joghallgató sebesült meg. Az asszony a fejére kapott egy kardvágást, a jogásznak pedig bal kezének há-

rom ujját vágta le. A kisebb sebesüléseknek se szeri se száma. Letartóztattak mintegy 50 embert. Ma a város nyugodt, ugyan, de az utcák rendkívül élénkek. Különösen azokat az utcákat járja be a lakosság, a melyeken az éjjel a pusztítás munkája folyt. A mai színházi előadás elmarad, mert ott is tüntetéstől tartanak.

Zágráb, szeptember 2. (Saját tudósítónk távirata.) Károlyvárosból egy zászlóalj gyalogság érkezett ide, melyet azonnal felállítottak a Jellacsics-téren. Bechtolsheim hadtestparancsnok félbeszakítva a hadgyakorlatokat, visszaérkezett. A katonaság a város utcáit megszállva tartja.

Zágráb, szeptember 2. (Saját tudósítónk távirata.) Öt vidéki városban az ittenihez hasonló véres tüntetések voltak.

Keleti Gusztáv meghalt.

Budapest, szept. 2. (Saját tudósítónk távirata.) Keleti Gusztáv, az országos mintarajziskola és rajztanárképző igazgatója, ismert jeles festőművész meghalt, 58 éves korában. Keleti a régi eszményi irányú festő iskola híve volt. Tájékepei fölötté hangulatosak.

Keleti 1834-ben született Pozsonyban. Eleinte Pesten és Bécsben jogi tanulmányokkal foglalkozott, azután nevelő volt Eötvös József bárónál. Hajlamát követve később Münchenbe ment s Fischbach, Voltz és Schleich vezetése alatt tájképfestő lett. Jeles alkotásai közül az Elhagyott park a nemzeti muzeum tulajdona. Keleti mint műkritikus is nagytevékenységet fejtett ki. Tagja volt a m. tud. akadémiának, a Kisfaludy-társaságnak és 1880 óta igazgatta a királyi műipar iskolát.

Mattasich a szerb hadseregben.

Bécs, szeptember 2. (Saját tudósítónk távirata.) Mattasich Keglevich Géza ma elutazott Belgrádba. A szerb kormányának ajánlotta föl szolgálatait. Kérvényt intézett a szerb hadügyi kormányhoz, hogy vegyék föl a szerb hadseregbe. A szerb hadügyminiszter kedvező választ adott. A volt ulánus főhadnagy erre Belgrádba utazott. Tiszt lesz a szerb hadsereg lovasságában.

A pózeni ünnepségek.

Pózen, szeptember 2. (Saját tudósítónk távirata.) Hire jár, hogy a pózeni hercegérsek vonakodik elfogadni a császári ebédre való meghívást. Vilmos császár állítólag a lengyelek ellen fog beszélni. A lengyel lapok tehát ujjongva dicsérik a hercegérseket, hogy nem vesz részt a németek ünnepén.

Roosevelt beszéde.

New-York, szeptember 1. Roosevelt elnök Proctorban (Vermond) beszédet mondott a melyben megemlítette a Monroe-elméletet és azt mondta, hogy az amerikaiak ebben az elvben korántsem látnak támadó eszközt. Ez az elv — úgy mond — nem jelenti azt, hogy valamely hatalmasság ellen támadólag akarunk eljárni, hanem azt jelenti, hogy mint ennek a világrésznek legnagyobb hatalmassága hiven ragaszkodunk ahhoz az elvhez, hogy ezt a világrészt nem szabad valamely európai hatalmasság politikai gyarmatosításának objektumául tekinteni. A Monroe oly békeelv, a melynek az a rendeltetése, hogy az Egyesült Államoknak a maguk vontá határokon belül békés fejlődést biztosítson ebben a világrészben és ennek az elvnek addig lesz tekintélye a míg hatalmas flottánk lesz. Sokkal tovább nem.

Fém munkások sztrájkja.

Firenze, szept. 2. Az itt összevont katonaság száma tegnap 8000 volt. A pignonei sztrájkoló fém munkások határozatilag kimondták, hogy tovább sztrájkolnak, de a többi munkásokat kéri, hogy újra munkába álljanak. A sztrájk éppenséggel nem általános. Több szakma munkásai nem vesznek részt benne. A sztrájkolóknak fogytán van a pénzük. Szakad az eső.

Megtámadott gróf.

Görgény-Szentimre, szeptember 2. (*Saját tudósítónk távirata.*) Haller Péter gróf kastélyába ma berontott a két fiatal Myrbach gróf, megtámadták a meglepett Hallert és fején, vállán súlyosan megsebesítették.

Gabonatözsde.

Budapest, szeptember 2. (*Saját tudósítónk távirata.*) Déli zárlat. Buzakinálát és vételkedv mérsékelt. Nyugodt irányzat mellett 28,000 métermáza került forgalomba, a zárlatnál néhány fillérrel drágább áron. Egyéb gabonaneműek tartottak, árpa lanyha. Idő szép.

Buza októberre	6-66—67.
„ áprílisa	6-98—99.
Rozs októberre	5-92—94.
„ áprílisa	6-17—18.
Zab októberre	5-45—46.
„ áprílisa	5-76—77.
Tengeri szeptemberre	5-45—46.
„ májusra	5-35—36.

Regénycsarnok.**E s ő.**

A Szabadság számára írta: *Dombay Hugó.*
(Folytatás.)

— De hát a bérlő, a kinél most venni akarsz, hogy jut hozzá, hogy még el is adja?

— Őszszel lejár a bérlete, hát most pénzzé tesz mindent.

— Értem, de nem irigylem a birtok urát, ha a bérlő jogosan is teszi.

— En sem, hanem a bérleteknél ez már így szokott lenni.

Ezzel aztán vége szakadt a beszélgetésnek és nem sokára befordultunk Kocsánd egyetlen utcáján, mely szinte csak olyan szürke volt a portól, mint odakinn a róna.

Pista a bérlővel csakhamar végzett. Nem alkudott soká, ugylátszott örült, hogy szalmához jutott, mely most valóságos csemege számba ment nála.

Feltűnt azonban, hogy az alku végétével kefért, vizet és szappant kért és engem is felszólított, hogy alaposan tisztítsam le a port uri személyeimről.

— Minek? — kérdeztem esudálkozva. — Hiszen úgy is vissza megyünk a porfelhőbe nyomban!

— Előbb benézünk még Lassuékhoz. Csak nem kerüljük el őket, ha már itt járunk a faluban, szégyenszemre.

Megértettem. Ott szép lány van a háznál, ezt nem lehetett elkerülni.

Nagy szíveséggel fogadták; a házi ur csaknem kibujt a bőréből örömeiben. Ambár kora délután volt, Lassu Feri mégis nyomban felhordatta a földi bubánat ellen szolgáló ütegeket.

Már ebből láttam, hogy Bekő Pista fogadkozása ellenére háromóra alatt se-

hogyan sem járjuk meg az utat, a miben még az is megerősített, hogy Pistának nyilván eszében sem volt a hazamenés, annyira el volt mélyedve a vendéglátó ház élő virágának, Ilonkának, nézésébe és a vele való foglalkozásba.

Az idő telt, hát egyszer aztán mégis rászántam magam, hogy amugy gyöngéden — egy oldalba való lökésrel figyelmeztessem Pistát az elindulás illendőségére. Nem használt. Föl sem vette a gyöngéd intést.

Most láttam, hogy a szalma csakugyan nem özvegy, hanem leány.

Végre alkonyatfelé félretettem minden jóbarátságot és egyenesen felhívtam Pistát, hogy induljunk.

A házi ur azonban jóízűen felkacagott.

— Innét ugyan nem mentek ma semmi módon! Nézzetek ki, hát kérdelem, hogy tisztességes magyar ember eleresztie ilyen időben a vendégeit? Olyan nincsen.

(Folyt. köv.)

A SZERELEM HATALMA.

Regény.

Írta: *Jabloneczay Kálmán.*

(Folytatás)

56

X.

P á r d u c.

— Crea grófnő! — kiáltott eltorzult arccal.

Es rohan a hirtelen megálló kocsihoz, beugrik annak belsejébe és a hölgyet torokon ragadva fojtogatni kezdte.

Ez mind egy pillanat alatt történt. A járó kelők meglepődve tétlenül nézte a fekete harcát a fehér asszonnyal.

Tardosnak, Babill elbeszélésére vissza emlékezve, eszébe jutott az a nő ki a feketét boldogtalanná tette. . . Utána rohant tehát, és a küzdők között furakodva, mielőtt a közeledő rendőrség beleavatkozott volna, széjjel választotta őket. Babillt a szembe levő kis ülésre szorította.

A hölgy Crea grófnő volt, ki most

is olyan észbontó szépségben tündökölt, mint hajdan mikor a szerezsen szolgát bünre akarta csábítani.

A drága gyöngyökkel, csillogó gyémántokkal megrakott nő mosolyogva nézett a dühtől fuldokló Babill szeméibe.

— Hát megösmertél szólalt meg kacagó hangon, kedves bolondom! . . . Lásd én már azt hittem, hogy régen valami telepítvényben húzod a kereskedők szántó ekéjét. Na ne haragudj hát ugy, folytatta kacér mosolylyal hiszen én megbocsátottam neked mindent. . . és talán, ha magad is ugy akarnád ismét jó barátok lehetnénk.

Babill vadul kiáltott rá. Megüllek gyilkos assz ny. . . és minden áron kiakart szabadulni a Tardos erős markai között.

— Bocsássa el uram! fordult Tardos felé a szép asszony, nem félek tőle, hiszen még most is szeret.

Tardos elbocsátotta a dühöngő feketét.

(Folyt. köv.)

Minden külföldinél jobbaj és olcsóbbaj!

A
Debreczeni Vasöntőde
és

Géplakatosság
aranyéremmel kitértetett
ék-szerkezetű, erőátvitteles

Borsajtói és
Szőlőzuzói!

Eladás egyedül a gyártelepen
Péterfia végén,
a Hadház-utcában.

ELSŐ KÉZBŐL LEGJOBBAN VÁSÁROL.

Magyarország legnagyobb hangszergyára.

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari hangszergyáros, a cs. és kir. közös és a m. kir. honvéd hadsereg szállítója

Budapest, II. Lánchíd-u. 5. szám.

Legnagyobb választék az összes hangszerekben.

Hegedűk, gordonkák, bőgők, fuvolák, klarinetok, trombiták, czimballmok.

Saját találmányu TÁROGATÓK 30 forinttól feljebb.

Iskola és zongorakiséret ingyen.

HARMONIKÁK legjobb, elpusztíthatlan hangokkal. Különle iesség: aczéllangu hangverseny-harmonikák. Saját minták.

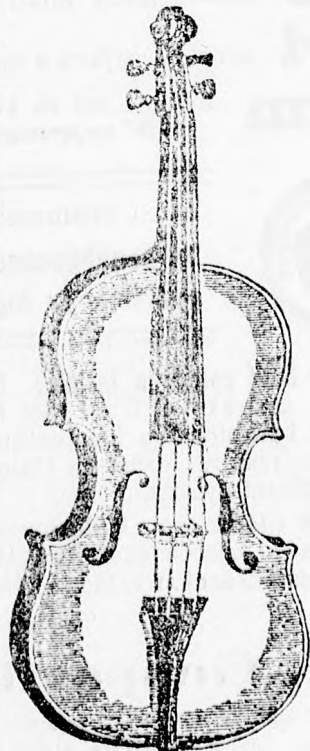
TELJES ZENEKAR FELSZERELÉSEK

== a legjutányosabb árban, előnyös feltételek mellett. ==

KÉPES ÁRJEGYZEKEK

és pedig külön-külön a) hangszerekről, b) harmoniumokról, c) harmonikákról

== INGYEN ÉS BÉRMENTVE. ==

Üzlet megnyitás.

Van szerencsénk a n. é. hölgyközönséget értesíteni, hogy **Debreczenben, Piacz-u. 7. sz. a. Vecsey Zoltán ur házában**
LOVASS és KOSÁRKA törvényszékiileg bejegyzett cégünk alatt
 a mai kor fokozott igényeinek mindenben megfelelő

nőidivat áruházat nyitottunk.

Nagy választékban tartunk **Erba, Bluz és díszselymet, valódi Francia és Angol női ruhaszöveteket,** valamint a legújabb mintájú és színtartó **Crettonokat, zephyrokat, fanellokat és barchetteket.** Remek applicatio hímzések, gaze és zsinór díszek, csipke gallérok és betétek, francia éterklüzek mérték szerint is. Női fehérneműek, harisnyák, vászon, chiffon-félék. **Damast és pamut asztalterítékek. Pamutok, kelés és szabó kellékek, nap- és esernyők. Fügöny, ág, asztalterítő és paplanban.**

Berendezésünkönél különös tekintettel voltunk arra, hogy árunk finomsága s azoknak szolidan meghatározott áraival a n. é. közönség pártolására érdemesnek bizonyuljunk.

Tisztelettel: **Lovass és Kosárka.**

Costüm ruháknak a legutolsó divat szerinti készítését elvállaljuk.

Felvilágosítás

vagyon, család vagy magán személyről bárhol is lelkiismeretesen és bizalommal teljesít:

A. WOLFFSKY, Berlin

N. 37. tudakozó intézete.

o o o o o Alapítva 1884-ben. o o o o o

Árlejtési hirdetmény zabszállításra.

A városi fogatok és törzsménés részére szükséges 1600. mm. zabnak árlejtés útján való beszerzése határozatván el, felhivatnak a szállításra vállalkozni szándékozók, hogy mintával ellátott zárt ajánlataikat az ár megjelölésével f. évi szeptember hó 13-ik napjának d. u. 5 órájáig a polgármesteri hivatalhoz adják be.

Megjegyeztetik, hogy első sorban a termelők ajánlatai fognak figyelembe vétetni s az ajánlatok legalább is 50 mm. zab szállításra teendők meg.

A zab átvétele a város gazdai hivatal által az ott lévő hivatalos mázsán fog eszközöltetni, önként értve, hogy hibás és a mintának meg nem felelő minőségű zab átvétetni nem fog.

Debrecen, 1902. augusztus 26-án.

A városi tanács.

Eladó homokkerti szőlők.

1.) Egy remek fekvésű, jó karban levő, 2146 [ ] öl területén, rajta levő uri lakkal, parkirozott udvarral jó ivó vizzel.

2.) Egy szintén remek fekvésű jókarban lévő 3636 [ ] öl területű, igen jó termésű szőlővel beültetve, Jutányos árakban eladók.

Tulajdonos lakik:

Homokkert 165 sz. a.

A legjobb arc-
szépítőszert a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Serail-szappan.
Epe-szappan.

Kitünő toillet szappanok a
kenőcs használatához

Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arezpor három színben, fehér, rózsás és créme 1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Főraktár: **Dr. Rothschnak V. Emil, Mihalevits Jenő, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközy László, Balázs Ödön** gyógyszerész uraknál, valamint **Jósa és Jóna** urak drogueriájában.

Kapható továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYAS** gyógyszertárában, **Aradon, szabadságtér,** valamint minden más gyógyszertárban.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér

Egy kis tégely ára
70 fillér

Ingyen

adok mindenkinek képes árjegyeget.

Előre

haladt idény miatt raktáron levő összes áruimat

Gyári

áron bocsájtom a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Áruim

minden bel és külföldi óra és ékszer kereskedőkkel

Versenyképesen.

ezüst éremmel kitüntetve,
Versenyképességért, saját-
gyártmányu inga óráimért.

Azon felül raktáron tartok: Magy. kir. fémjellel ellátott 14 karatos arany gyűrűket 2 f. 50 któl fölfelé, arany fülbevalókat 1 f. 50 któl fölfelé, karkötőket a legolcsóbtól a legdrágábbig, láncokat, hőlgyek és urak részére, ezüst és China-ezüst evőeszközöket, ezüst és China ezüst dísz tárgyakat.

Minek utána azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy egy nagyobb mennyiségű óra és ékszer raktárt olesón megvásárolva én is a n. é. közönségnek azokat minden elfogadható áron elárusítom.

Tisztelettel:

Gasparik Antal,

Chronometer mű-órás, óra készítő, valamint a M. Kir. All. Vasutak szállítója és pályá-
órása. Debrecen, alföldi takarékpénztár épület.